

ББК 74.100
С 91

За загальною редакцією Б. М. Жебровського.

Автори-упорядники: О. А. Удод, Т. В. Панасюк, О. П. Долинна, А. А. Грищенко, Ю. В. Главацька, С. І. Нерянова, О. В. Низковська, Т. П. Носачова, І. Ю. Резніченко, О. І. Швачова.

Сучасні п'ятирічні діти: проблеми та особливості розвитку.
С 91 Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції (4 червня 2013 року, м. Київ) / авт.-упоряд.: О. А. Удод, Т. В. Панасюк, О. П. Долинна, А. А. Грищенко, Ю. В. Главацька, С. І. Нерянова, О. В. Низковська, Т. П. Носачова, І. Ю. Резніченко, О. І. Швачова / за заг. ред. Б. М. Жебровського. – Тернопіль: Мандрівець, 2013. – 88 с.

ISBN 978-966-634-737-7

У збірнику представлено матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції "Сучасні п'ятирічні діти: проблеми та особливості розвитку", в яких розглядаються можливості й перспективи розвитку дітей старшого дошкільного віку, створення сприятливих умов для формування дитячої особистості, підвищення якості освітнього процесу в дошкільних навчальних закладах.

Для педагогічних працівників дошкільної освіти.

ББК 74.100

Усі права застережені
All rights reserved
ISBN 978-966-634-737-7

© Міністерство освіти і науки України,
Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, 2013
© ТОВ "Мандрівець", 2013

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
Програма Всеукраїнської конференції "Сучасні п'ятирічні діти: проблеми та особливості розвитку" (4 червня 2013 року, м. Київ) ...	5
Дискусійна студія 1	
ВЕСЕЛЕ НАВЧАННЯ: РОЛЬ ВІДЕОІГОР У ФОРМУВАННІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ДИТИНИ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	7
Дискусійна студія 2	
ФІЗИЧНИЙ РОЗВИТОК П'ЯТИРІЧНОЇ ДИТИНИ В УМОВАХ СТВОРЕННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА.....	15
Дискусійна студія 3	
ПІЗНАВАЛЬНИЙ РОЗВИТОК П'ЯТИРІЧНОЇ ДИТИНИ	23
Дискусійна студія 4	
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ П'ЯТИРІЧНОЇ ДИТИНИ	31
Дискусійна студія 5	
ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНИЙ РОЗВИТОК П'ЯТИРІЧНОЇ ДИТИНИ.....	37
Дискусійна студія 6	
ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЖИТТІ П'ЯТИРІЧНОЇ ДИТИНИ	46
Дискусійна студія 7	
ТРУДОВА ДІЯЛЬНІСТЬ П'ЯТИРІЧНОЇ ДИТИНИ.....	54
Дискусійна студія 8	
ВИЯВЛЕННЯ, РОЗВИТОК НАХИЛІВ ТА ЗАДАТКІВ П'ЯТИРІЧНОЇ ДИТИНИ (ОБДАРОВАНІ ДІТИ).....	66
Розмаїття навчальних видань для освітньої роботи з дітьми старшого дошкільного віку	75
Рішення Всеукраїнської конференції "П'ятирічні діти: проблеми та особливості розвитку" (4 червня 2013 року, м. Київ).....	84
ЛІТЕРАТУРА.....	86

вправ, ігор, які педагог може запропонувати дітям. Для посилення розвивального ефекту треба добирати запитання, які спонукають дитину не тільки констатувати очевидний факт, а й відшукувати правильну відповідь, аналітично "перебираючи" очима безліч варіантів.

Надзвичайно цікавими та різноманітними можуть бути ігри на основі таблиць. До речі, розробка завдань, вправ, запитань, виготовлення самих таблиць може бути творчою справою для всього педагогічного колективу дошкільного навчального закладу, що також може бути засобом його об'єднання.

Таким чином, окреслені окремі технологічні моменти застосування коректурних таблиць як засобу активізації інтелектуальної та мовленнєвої діяльності дітей старшого дошкільного віку переконливо засвідчують невичерпні розвивальні можливості представленої технології.

Машовець М. А., науковий консультант студії, у виступі "Формування логіко-математичних уявлень у дітей 5-річного віку засобами природи" розповіла про потенційні можливості природного довкілля, що відкриває перед вихователями безліч можливостей для цікавих занять практичною математикою.

Природа радує око неймовірною кількістю кольорів. У кожному сезоні – весна, літо, осінь, зима – представлено весь їх спектр, а цікавим наочним посібником можна назвати таке природне явище, як веселка. Вона дуже приваблює своїм святковим виглядом, дарує естетичне задоволення, дозволяє в невимушеній формі визначити всі основні кольори, повправлятися у порядковій лічбі, здійснити порівняння кольорів.

Зелений колір у природі надзвичайно поширений. Проте він відрізняється насиченістю в різних рослинах – відтінки зеленого діти можуть спостерігати у листі берези та дуба, кульбаби та мальви, клена та тополі: зелений, салатний, світло-зелений, темно-зелений, зеленкуватий.

Ягоди вишні, малини, горобини близькі за кольором, але відрізняються відтінками. Тому означення цих відтінків надзвичайно цікаве заняття – знайти вишневий, малиновий відтінок у природі й навколишньому.

Цікавим є те, що кольори природи діти можуть систематизувати за порами року: "Збираємо кольори весни", "Якого кольору літо", "Палітра осені", "Різноколірна зима".

Під час спостережень можна звертати увагу і на різноманітність форм у природі. Рослини і тварини, камінці, палички, хмарки на небі, краплини дощу, роси, град, сніжинки – все, що нас оточує, має свою форму, яка співвідноситься з геометричними фігурами як еталонами: трикутником, кругом, чотирикутником, кругом, багатокутником, а також кубом, кулею, циліндром, конусом. П'ятирічні діти визначають форму лис-

тя різних дерев та кущів, знають, що деяким кущам можна надавати форму кулі, куба, конуса.

Математична діяльність передбачає використання дітьми прийомів порівняння, систематизації, групування. Наприклад, розглядаючи різні види насіння рослин, з дітьми п'ятирічного віку можна реалізувати проєкт "Як розселяються рослини в природі". У проєкт доцільно включити загадки, вірші, твори художньої літератури тощо.

Зима надихає на активні дії з математичним смислом: разом з дітьми можна ліпити сніжки, сніговиків, снігові меблі, машини, роботів, фігурки звірів, заморожувати кольоровий лід у формочках різної форми, створювати мозаїку, орнаменти, спостерігати за сонцем, хмарами, експериментувати зі снігом тощо, – вправлятися у розрізненні форми і величини, кількості й орієнтуванні в просторі, вчитися відчувати час, ритм, бачити симетрію та пропорції.

У світі природи відображено числа. Є числа у квітах, в комах. Так, у всіх комах по 6 лапок (сонечко, хрущ, бронзівка і т. д.), а бджоли будують соти у формі правильних шестикутників. Квіти дають змогу ознайомлюватися з числами натурального ряду за кількістю пелюсток (квітка підсніжника – з трьома пелюстками, барвінку – з п'ятьма, бузку – з трьома, чотирма та п'ятьма, крокусу, нарциса, лілії – з шістьма).

Не треба забувати про літературний супровід будь-якого спостереження за об'єктами природи – віршики, загадки, описові розповіді. Все це допомагає формувати пізнавальний інтерес дитини.

А крім того, використовуючи працю у природі, можна значно розширити математичні уявлення п'ятирічних дітей. Цьому сприяє висівання насіння на розсаду, потім її висаджування, догляд за квітником, городом, робота в ягіднику, біля плодових дерев. Також на майданчику можна оформити сонячний або квітковий годинники, за допомогою яких діти вправлятимуться у визначенні часу.

Отже, організовуючи роботу з формування логіко-математичних уявлень у дітей старшого дошкільного віку, вихователі можуть використовувати найближче природне довкілля, яке є справжньою скарбницею знань.

Мазур І. А., вихователь-методист комунального закладу освіти "Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №402" Дніпропетровської міської ради, ознайомила учасників студії з досвідом роботи "Організація дитячого експериментування з метою розвитку пізнавальної активності старших дошкільників".

Педагогічним колективом дошкільного навчального закладу розроблена система роботи з проведення дитячого експериментування, яка